

Hussein Lucas: Summerhill után. Mi történt Anglia legradikálisabb iskolájának gyerekeivel az iskola után? (15 történet)

február 16, 2013

15 történet

Bevezető

Plátón Állama, Morus Tamás Utópiája, William Morris Seholországa, Aldous Huxley Szigete és Neill Summerhillje. Mi bennük a közös? Mindegyik egy kis hely, nagy gondolattal a háttérben. A különbség csak az, hogy Summerhill valóban létezik, és létezett már a huszadik század javarészeiben is. 2011-ben, e könyv kiadásakor, a kilencvenedik fennállási évfordulóját ünnepli.

Annyi minden jelent már meg erről a különleges iskoláról, hogy akaratlanul is felmerül bennünk a kérdés, mi az, amiért ez a kis hely ekkora vihart kavart? Érdekes módon még mindig van akkora ereje, hogy szerfelett erős reakciókat váltson ki a közvéleményben, még manapság is, amikor számos olyan dolog, ami ellen ez az iskola egykor lázadt, már régen a múltéi. Az elmúlt 20-30 évben rengeteg olyan változás történt az állami oktatási rendszerben, ami egy szabadabb forma irányába mutat. Ilyenek például a testi fenyítés megszűnése és a gyerekek jogainak előtérbe kerülése.

Az egyik kérdés, ami ezzel kapcsolatban felmerül, hogy mindezek a változások tompítják-e Summerhill fényét, és hogy vajon az átlag pedagógia felvette-e vele a versenyt a

liberalizálódás terén? Nem igen. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy 1999-ben a brit Oktatás- és Foglalkoztatásügyi Minisztérium panaszlevelet adott be Summerhill ellen egy hivatalos ellenőrzés során, melyben az iskola filozófiáját és gyakorlatát alapjaiban kétségbe vonták, és azonnali változtatásokat követeltek. Az ügy a bíróságon kötött ki, ahol az iskola a hatalmas ellenő dacára képes volt megvédeni igazát, így végül a panaszlevelet visszavonták.

Ahhoz, hogy a fent említett változásokat megértsük, a felszín alá kell pillantanunk. Ugyanis amíg látszólag megfigyelhető egyfajta javulás az oktatás és nevelés területein, a hangsúly még mindig a sikerre, annak is főként az anyagi vonatkozásaira, és a formális iskolai eredményekre fektetődik. Mindezeket azonban úgy lehet csak elérni, hogy közben az egyéni és társas fejlődés komoly károkat szenved, más szóval, a harmonikus emberi egyéniség kifejlődésén esik csorba. Valójában, az egyetemet végzett fiatalok körében érezhetően egyre többen jönnek rá annak, hogy az ilyen áron megszerzett tudás – vagyis az a meggyőződés, hogy minél több papírt halmozunk fel megszerzett képesítéseinkről, annál nagyobb az esély lelkiileg kielégítő és anyagilag is megtérülő munkához jutáshoz – nem más, mint mítosz. Emellett, sokuk nemhogy úgy érezné, hogy megvan bennük a képesség az élet maradéktalan élvezetére (mely bizonyos szempontból a boldogság és intelligencia fokmérője), hanem sokszor kifejezetten nyomottnak, frusztráltnak, és becsapottnak érzik magukat.

Miközben nem szeretnék a formális tanulás fontosságának tagadójaként feltűnni, nem tudom véka alá rejteni azt a meglátásomat – mely a gyűléseken való részvételkor, illetve a régi és mai diákok megismeréséből táplálkozik – miszerint ez az iskola azért lett sikeres, és tudott fennmaradni, mert képes a diákjait igazán bátorítani, és a világhoz való viszonyukat pozitív, kreatív és konstruktív mederbe terelni. Mindezek előfeltétele pedig a jó szimat kifejlesztése a hitelesre, és a társas életre való kellő megérés.

Én, a magam részéről Summerhill elmúlt kilenc évtizedében tapasztalt szembetűnő sikerének mibenlétét abban látom, hogy

ezen a helyen ismeretlen fogalom a félelem. A kudarctól való félelem, a tekintélytől való félelem; félelem a kiközösítéstől, félelem az élettől, és az ebből adódó pozitív és optimista életfelfogástól.

A gazdasági és politikai bizonytalanság és az irreális vágy, hogy egy kockázatmentes világban mindig találjunk a saját hibáinkért felelősségre vonható embert, modern világunk jellegzetes ismertetőjegyei. Kényszermentes gyermekkorukkal a summerhilli diákok azonban, úgy érzem, sokkal jobban fel vannak vértézve a való világ nehézségei ellen, mint az átlag iskolások.

A szerzőről

Hussein Lucas régóta foglalkozik pedagógiával, több évig állt szoros kapcsolatban haladó szellemiségű iskolákkal és terápiás közösségekkel . Különlegesen mély érdeklődést tanúsít Summerhill iránt.

Novellák, versek, színdarabok szerzője, melyeket újságok, magazinok oldalain olvashatunk, illetve rádiós és színházi eseményeken hallhatunk, láthatunk; a Friends of Summerhill Trust Journal szerzői között is megtalálható.

Négy fejezet magyarul:

1. Freer Spreckley
2. Ethan Ames
3. Dane Goodsman
4. Lucien Crofts

A könyv angol nyelven megrendelhető.